

مطالعه ساختار موضوعی کتابخانه‌های تخصصی: تحلیل هم‌واژگانی و تحلیل شبکه

فاطمه مکی زاده^{۱*}، فرزانه سعادت^۱، اسماعیل بیگدلو^۱

دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد^۱

چکیده

کتابخانه‌های تخصصی دارای نقش و اهمیت به سزایی در موقعیت استراتژیک سازمان، رفع نیاز اطلاعاتی نیروی انسانی و ارائه برنامه‌هایی مدون برای رشد سازمان دارند. بنابراین هدف این پژوهش، بررسی ساختار موضوعی مقالات مرتبط با کتابخانه‌های تخصصی طی سال‌های ۱۳۹۹-۲۰۱۷ می‌باشد. پژوهش حاضر، با رویکرد علم‌سنجی به مطالعه هم‌رخدادی موضوعی مقالات حوزه کتابخانه‌های تخصصی پرداخته است. ۱۹۷۶ مقاله مربوط به دوره زمانی (۲۰۱۷-۱۹۹۹) از پایگاه وب‌او ساینس، با جستجوی عبارت Special librar همراه با جستجوی دیگر عبارتهای مرتبط با کتابخانه‌های تخصصی بازیابی شد. تحلیل داده‌ها بعد از یکدست‌سازی با استفاده از نرم‌افزارهای Net draw، Ucinet، Ravar PreMap انجام شد. یافته‌ها نشان داد با توجه به شاخص‌های مرکزیت نزدیکی و بینابینی، مفاهیمی از قبیل: مراقبتهای بهداشتی، خدمات اطلاعاتی، مدیریت کتابخانه‌های تخصصی، صلاحیت و شایستگی و... از پرکاربردترین موضوعات این حوزه و بیشترین تولیدات علمی مربوط به کشورهای ایالات متحده و انگلستان تعلق دارد. بررسی نتایج نشان داد که تاکید اصلی موضوعات مقالات حوزه کتابخانه‌های تخصصی مرتبط با مسائل انسانی در کتابخانه است. به عبارتی به موضوعات مرتبط با کتابداران و کارمندان کتابخانه تخصصی توجه بیشتری شده است. عدم وجود مباحثی مانند ذخیره و بازیابی منابع، سنجش عملکرد، طراحی و ساختمان کتابخانه و غیره، نشان از توجه کمتر پژوهشگران به این حوزه‌ها می‌باشد.

کلمات کلیدی: کتابخانه‌های تخصصی، هم‌رخدادی واژگان، تحلیل موضوعی، پایگاه وب‌او ساینس، علم‌سنجی